

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta tat-23 ta' April, 2010

Citazzjoni Numru. 18/2007

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ipprezentat fis-17 ta' Jannar 2007 li permezz tiegħu l-attriċi ppremettiet:

Illi l-partijiet iżżewġu f'Mejju 1977 minn liema żwieġ kellhom ulied subien illum maġġorenni;

Illi l-konvenut irrenda ruħu ħati ta' adulterju, eċċessi, minaccji, inġurji gravi u krudelta' psikoloġika fil-konfront ta' l-esponenti li wasslu biex iż-żwieġ tkisser irrimedjabbilment;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi *inoltre* l-konvenut qiegħed jonqos mid-dmirijiet tiegħu ta' assistenza billi l-attriċi tiddependi mill-konvenut għall-manteniment tagħha, u l-konvenut ilu ħafna xhur ma jgħaddi l-ebda forma ta' manteniment b'mod illi l-esponenti m'għandhiex meżzi suffiċjenti sabiex tgħix;

Illi l-partijiet ma seħħilhomx jaslu għal separazzjoni bonarja minħabba nuqqas ta' qbil dwar il-beni u l-krediti parafernali rispettivi tagħhom;

Illi l-attriċi tiddikjara li taf personalment bil-fatti kollha hawn dikjarati.

Jgħid għalhekk il-konvenut għaliex m'għandhiex din l-Onorabbli Qorti, prevja kull dikjarazzjoni neċessarja u opportuna:

1. Tiddikjara u tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-partijiet għal raġunijiet imputabbli lill-konvenut, u tawtorizza lill-partijiet jgħixu separatament minn xulxin;
2. Tapplika kontra l-konvenut is-sanzjonijiet imposti jew imponibbli *ai termini* ta' l-artikoli 48 *et seq* Kap 16 Ligijiet ta' Malta;
3. Tiddikjara liema huma l-beni parafernali tal-partijiet u liema huma l-beni formanti parti mill-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejniethom, kif ukoll tillikwida l-krediti parafernali li għandhom il-partijiet fil-konfront ta' xulxin u fil-konfront tal-komunjoni tal-akkwisti;
4. Tassenja lil kull parti l-beni parafernali spettenti lilha u tissodisfa l-krediti parafernali rispettivi tal-partijiet;
5. Tillikwida u xxolji l-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejn il-partijiet billi taqsam il-beni tal-komunjoni tal-akkwisti f'żewġ porzjonijiet skond id-drittijiet rispettivi tal-partijiet;

Kopja Informali ta' Sentenza

6. Tinnomina Nutar Pubbliku sabiex jirċievi l-atti neċessarji f'dik id-data, ħin u lok li tiddeċiedi l-Qorti u taħtar kuraturi għall-eventwali kontumaċi u / jew jekk ikun il-każ tordna l-bejgħ b'liċitazzjoni taħt l-awtorita' ta' din l-Onorabbli Qorti ta' dawk l-effetti li jirriżultaw indiviżibbli.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenut li hu minn issa ngunt in subizzjoni u bir-riserva ta' kull dritt ta' azzjoni ulterjuri fil-ligi.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa tal-attriċi u l-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata, ippreżentata fit-3 ta' Mejju 2007, li permezz tagħha l-konvenut eċċepixxa bir-rispett:

1. Illi filwaqt illi l-eċċipjenti jaqbel illi għandha tiġi ppronunzjata s-separazzjoni personali bejn il-partijiet kontendenti, dan għandu jsir minħabba raġunijiet imputabbli lill-attriċi rikorrenti, senjatament minħabba adulterju, sevizzi, eċċessi u ngurji gravi kommessi mill-attriċi fil-konfront tal-eċċipjenti, u dan kif ser jirriżulta waqt it-trattazzjoni tal-kawża. Konsegwentement l-ispejjeż tal-kawża odjerna għandhom jiġu sopportati unikament mill-attriċi rikorrenti.

2. Illi konsegwentement, it-tieni talba għandha tiġi respinta, u *se mai* d-dispożizzjonijiet kontemplati fl-artikolu ċitat, għandhom jiġu applikati fil-konfront tal-attriċi.

3. Illi hemm qbil mat-tielet, raba' u hames talba, dwar ix-xoljiment, likwidazzjoni u diviżjoni tal-komunjoni tal-akkwisti u assenjazzjoni tal-istess assi lill-partijiet kontendenti u dan skond is-sehem spettanti lil kull parti, kif ukoll dwar l-assenjazzjoni tal-assi parafernali spettanti lil kull parti.

4. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri premeżsi mil-Ligi.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa tal-konvenut u l-lista tax-xhieda.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat l-affidavits preżentati mill-partijiet fosthom tal-istess partijiet;

Rat id-digriet tagħha tal-4 ta' Novembru 2005 li permezz tiegħu innominat lill-Avukat Dottoressa Elena Naudi Depasquale bħala assistent ġudizzjarju. Rat il-verbali tas-seduti miżmuma quddiem l-istess Dr. Naudi Depasquale;

Rat id-diversi digrieti oħra tagħha;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet awtorizzati mid-digriet tat-22 ta' Jannar 2010 ma ġewx preżentati. Rat il-verbal tal-istess data li permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Illi kif ġia' ingħad l-attriċi qed titlob is-separazzjoni mingħand żewġha l-konvenut għas-soliti raġunijiet. Il-partijiet jaqblu li għandhom jisseparaw iżda jwaħħlu f'xulxin għal dan. Il-kawża naturalment kienet kontestata ħafna u l-Qorti setgħet tara li l-partijiet irrispondew lil xulxin diversi drabi dwar l-allegazzjonijiet li għamlu fil-konfront ta' xulxin. Ma setax jonqos lanqas li waħda mill-kontestazzjoni prinċipali kienet dwar il-qsim tal-komunjoni tal-akkwisti. Il-Qorti għalhekk se titratta l-vertenzi f'paragrafi għalihom. Hawnhekk għandu jingħad li għal xi raġuni ma hemm ebda talba għal manteniment (għalkemm saret talba tardiva *pendent lite*, ir-rikors promotur ma jinkudi ebda talba), filwaqt li t-tfal li kellhom il-partijiet miż-żwieġ huma maġġorenni u allura l-Qorti m'għandhiex deċizzjonijiet x'tieġu fir-rigward.

TORT

Kif ġia' ingħad il-partijiet iwaħħlu f'xulxin għat-tifrik taż-żwieġ; l-attriċi fl-affidavit tagħha tgħid li l-konvenut uża vjolenza fuqha diversi drabi u din il-vjolenza kienet kemm fiżika u kemm psikoloġika. Il-konvenut da parti tiegħu jallega li martu kellha relazzjoni ma' persuna oħra u jissuspetta wkoll li għandha relazzjoni ma' mara. Esebixxa ritratti ta' martu fuq sodda ma' din il-persuna bi ffit ħwejjeġ għalkemm ma huma qed jagħmlu xejn f'dawn ir-ritratti,

għalkemm f'wieħed minnhom qegħdin f'banju flimkien. Madankollu l-Qorti minkejja li dan l-aħħar ritratt huwa l-iktar wieħed imbarazzanti għall-attriċi, tħoss li kollox ma' kollox jistgħu jkunu ritratti meħudin b'ċajt kif probabbilment huma dawk tal-istess konvenut fil-kumpanija ta' ragel ieħor liebes ħwejjeg ta' mara li ġew esebiti mill-attriċi. Fuq dan l-aspett il-Qorti propensa taqbel mal-attriċi illi dawn ir-ritratti, kemm tagħha u kemm tal-konvenut, ittieħdu biċ-ċajt. Mhux l-istess għandu jingħad għall-akkużi reċiproċi ta' infedelta' li huma għamlu lil xulxin fil-kors tal-ġbir tal-provi, għaliex hafna minn dawn l-akkużi ma ġewx ribattuti. Il-konvenut lanqas irrisponda sodisfaċentement għall-akkużi ta' swat, u għalhekk il-Qorti tħoss li huwa l-aktar li jaħti għat-tifrik taż-żwieġ.

Għaldaqstant il-Qorti tħoss li l-partijiet t-tnejn għat-tifrik taż-żwieġ u spiċċaw jgħixu *f'sistema costante di vessazione e di disprezzo, di oltraggio e di umiliazioni che rendono almeno inopportabile l'abitazione e la vita comune.* (“**Caterina Agius vs Benedict Agius**” – Prim' Awla – 13 ta' Ġunju 1967).

QSIM TAL-KOMUNJONI U RITORN TA' BENI PARAFERNALI

Għandu jingħad illi għalkemm l-attriċi pprezentat affidavit u anke kontijiet ta' ċertu dettall, jidher illi dan kien kollu kemm hu xogħlha u allura ma ddistingwietx dak li huwa rilevanti għall-kawża u dak li mhux. *Oltre* dan l-Avukati rispettivi naqsu li jipprezentaw nota ta' sottomissjonijiet u allura x-xogħol tal-Qorti se jkun aktar diffiċli. L-attriċi esebit anke diversi dokumenti u peress li taħdem f'uffiċċju ta' *accountant* preżentat kontijiet ta' x'qalu l-partijiet fiż-żwieġ iżda dak li hu rilevanti huwa x'jeżisti illum fil-komunjoni tal-akkwisti u mhux id-dħul kollu tal-partijiet daqs li kieku ma nefqu xejn matul il-kważi tletin sena li għexu flimkien.

Mill-ġbir tal-provi rrizultaw dawn l-assi proprjeta' tal-partijiet:

BENI IMMOBBLI:

Dar matrimonjali – _____ – stmata ħames mija u sittin elf Ewro (€560,000) mill-espert tekniku **ex parte** l-AIC Alan Saliba (fol 125 tal-proċess); peress li l-proprjeta' nbriet fuq art li parti kbira minnha kienet parafernali tal-konvenut l-istess espert tqabbd jivvaluta x-xogħol li sar u kkalkulah fl-ammont ta' tnejn u disgħin elf u seba' mitt Ewro (€92,700); ikkalkola porzjon markata PEGH għall-valur ta' mitejn elf Ewro (€200,000), oħra markata PHIJ għall-valur ta' sitt elef Ewro (€6,000), u oħra ABCDJ għall-valur ta' mitejn u għoxrin elf Ewro (€220,000). Din l-aħħar porzjoni ntrat fl-1997 u kwindi tiffirma parti mill-komunjoni tal-akkwisti bejn il-partijiet. Għalhekk filwaqt li l-proprjeta' hija mibnija fuq art li l-biċċa l-kbira tagħha l-konvenut akkwista ferm qabel iż-żwieġ u allura hija parafernali, il-konvenuta hija proprjetarja tan-nofs indiviż ta' din il-parti imsemmija u għandha kreditu *vis-à-vis* il-konvenut għas-somma ta' sitta u erbgħin elf, tliet mija u ħamsin Ewro (€46,350) għal nofs l-ispejjeż li ntefqu biex inbniet id-dar. In-nofs indiviż jiswa mija u għaxart elef Ewro (€110,000), u għalhekk jekk il-fond kollu jiġi assenjat lill-konvenut (kif hu l-aktar indikat billi ġia' jipposjedi waħdu parti kbira tal-art li fuqu hija mibnija) l-attriċi għandha titħallas mija u sitta u ħamsin elf, tliet mija u ħamsin Ewro (€156,350).

BENI MOBBLI:

Il-partijiet għandhom xi kontijiet bankarji li billi huma ta' entita' modesta għandhom jinqasmu ugwalment bejniethom. Hemm imbagħad il-mobbli fid-dar li ġew stmati mill-attriċi a fol. 50 tal-proċess. Il-valutazzjoni hija aktar ibbażata fuq il-valur tal-oġġett meta nextara milli bħala valur reali – *eccetto* għall-karozzi li għandhom l-istess valur u allura huwa xieraq li jieħdu waħda kull wieħed. Il-Qorti se taqsam l-oġġetti bil-għan li kull parti jkollha l-istess valur.

DEJN:

Il-partijiet issellfu mill-bank f'żewġ okkażjonijiet biex ilestu l-bini tad-dar; skond l-aħħar kont esebit illum dan huwa għoxrin elf, disa' mija u sebgħin Ewro (€20,970). Id-dejn huwa tal-komunjoni u kwindi għandu jinqasam bejn il-partijiet. Sehem l-attriċi huwa ta' għaxart elef, erba' mija u

ħamsa u tmenin Ewro (€10,485) li allura għandu jitnaqqas minn sehemha, peress li l-proprjeta' se ssir kollha tal-konvenut li għandu jibqa' jħallas id-dejn. L-ammont li għandu jitħallas lill-attriċi għalhekk huwa ta' mija u ħamsa u erbgħin elf, tmien mija u ħamsa u sittin Ewro (€145,865).

DEĊIŻJONI

Il-Qorti għalhekk qed tiddeċiedi din il-kawża billi:

1. Tippronunzja s-separazzjoni bejn il-kontendenti iżda b'tort prinċipali tal-konvenut u tort inqas tal-attriċi, u tawtorizzahom jgħixu separatament;

2. Tilqa' t-tieni talba;

3. Tilqa' t-tielet talba u tiddikjara li d-dar matrimonjali hija proprjeta' parzjalment tal-attur u parzjalment tappartjeni għall-komunjoni tal-akkwisti kif fuq spjegat;

4. Fir-rigward tar-raba', il-ħames u s-sitt talbiet:

Tordna x-xoljiment u likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti billi tassenja lill-konvenut il-parti (nofs indiviż) formanti parti mill-komunjoni tal-akkwisti mibnija fuq l-art immarkata ABCD fil-pjanta fuq imsemmija _____ d-dar _____ konjugali,

_____ (għal kull *buon fini* jiġi dikjarat li b'hekk il-proprjeta' kollha ssir tal-konvenut billi l-parti mhux assenjata hija ġia' proprjeta' parafernali tiegħu); b'dan li l-attriċi għandha titħallas is-somma ta' mija u ħamsa u erbgħin elf, tmien mija u ħamsa u sittin Ewro (€145,865) mill-attur għar-raġunijiet fuq imsemmija fi żmien tlett xhur minn meta jiġi ppubblikat il-kuntratt; l-attriċi tieħu l-vettura _____ u LG *fridge freezer*, purtieri tal-B4 Textiles, il-*computer*, Queens' *washing machine*, *television* tal-kulur LG, *grandfather clock* u l-*appliances* Bosch fil-kċina; lill-konvenut il-vettura _____ u l-Land Rover _____ u l-kumplament tal-oġġetti a fol. 50 mhux imsemmija fil-porzjoni assenjata lill-attriċi, li għandha tħallas lill-konvenut is-somma ta' tliet mija u erba' Ewro u sittin centeżmu (€304.60) bħala ekwiparazzjoni - kopja legali tal-istess fol 50 għandha tiġi annessa mal-kuntratt ta' qasma; il-kontijiet kollha

bankarji f'isem il-partijiet konguntivament jew waħedhom, *bonds* u investimenti oħra kollha f'Malta fl-istess ismijiet u senjatament il-kont fil-bank Bank of Valletta _____, _____, _____, _____, _____, _____, _____, _____, u HSBC _____ (issa _____) _____ (issa _____), _____ u _____ iżda kull kont ieħor li jista' jirriżulta għandhom jinqasmu f'sehem indaqs bejn il-partijiet; taħtar lin-Nutar Dottor Silvana Borg Caruana biex tippubblika l-att relattiv u lill-Avukat Dottor Gabrielle Buttigieg bħala kuratur tal-eventwali kontumaċja; f'każ li l-konvenut ma jhallasx is-somma imsemmija fuq l-att, għandha tiġi skritta favur il-konvenut ipoteka speċjali fuq il-fond assenjat lill-konvenut. Il-kuntratt għandu jsir fuq talba ta' xi ħadd mill-partijiet jew minn Nutar imsemmija u l-ispejjeż tiegħu għandhom jiġihallu mill-partijiet f'ishma ndaqs.

L-ispejjeż tal-kawża jiġihallu żewġ terzi mill-konvenut u terz mill-attriċi.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----